

پیش‌بینی اضطراب دانش‌آموزان براساس رضایتمندی زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین

Predicting Students' Anxiety Based on Marital Satisfaction and Parents' Early Maladaptive Schemas

Mahdiyeh Sadeghian

Master's degree in Counseling and Guidance, Islamic Azad University of Yazd, Yazd, Iran.

Kazem Barzegar Bafrooei*

Associate Professor, Faculty of Psychology and Education, Yazd University, Yazd, Iran.

k.barzegar@yazd.ac.ir

Fahimeh Dehghani

Associate Professor, Faculty of Psychology and Education, Yazd University, Yazd, Iran.

مهندیه صادقیان

کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، یزد، ایران.

کاظم برزگر بفروئی (نویسنده مسئول)

دانشیار، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

فهیمه دهقانی

دانشیار، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

Abstract

The purpose of this research was to predict students' anxiety Students' Anxiety based on Marital Satisfaction and Parents' Early Maladaptive Schemes. The present research method is descriptive-correlation. The statistical population in this research included all students from the second to sixth grades of the 1st and 2nd districts of Yazd city in the academic year of 2022-2023 and their mothers, which, according to Morgan's table, numbered 384 by multi-stage cluster sampling method. They were chosen randomly. The students responded to the SPAS Primary School Children's Anxiety Questionnaire (SCAS, 2003) and their mothers answered Questionnaires the Enrich Marital Satisfaction (ENRICH, 1989) and Young's Early Maladaptive Schemas (YSQ-SF, 1988). The results of multiple regression showed that among the predictor variables, marital satisfaction was able to predict students' anxiety in a negative and significant way, and the schemas of emotional deprivation, abandonment, entitlement, obedience, and emotional inhibition were able to predict students' anxiety positively and importantly ($p<0.05$). In total, these variables explain 90/7 percent of students' anxiety. According to the obtained results, the lack of marital satisfaction and the presence of primary incompatible schemas (Emotional Deprivation, Abandonment, Entitlement, Obedience, and Emotional inhibition) in mothers lead to anxiety symptoms in their children.

Keywords: Marital Satisfaction, Early Maladaptive Schemas, Anxiety.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اضطراب دانش‌آموزان براساس رضایتمندی زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین بود. روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری در این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پایه دوم تا ششم ابتدایی ناحیه ۱ و ۲ شهرستان یزد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ و مادرانشان بودند، که براساس جدول مورگان، تعداد ۳۸۴ نفر به روش نمونه‌گیری خوشایی چند مرحله‌ای تصادفی انتخاب شدند. دانش‌آموزان به پرسشنامه‌ی اضطراب کودکان دبستانی اسپس (SCAS) و مادران آنان به پرسشنامه‌ی های رضایت زناشویی انریچ (ENRICH) و طرحواره‌های ناسازگار اولیه یاگ (YSQ-SF) پاسخ دادند. نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد، از بین متغیرهای پیش‌بین، رضایت زناشویی، به صورت منفی و معنادار و طرحواره‌های محرومیت هیجانی، رهاشدگی، استحقاق، اطاعت و بازداری هیجانی به صورت مثبت و معناداری قادر به پیش‌بینی اضطراب داشت-آموزان بودند ($p<0.05$). در مجموع این متغیرها ۹۰/۷ درصد از اضطراب دانش‌آموزان را تبیین می‌کند. با توجه به نتایج به دست آمده، نبود رضایت زناشویی و وجود طرحواره‌های ناسازگار اولیه (محرومیت هیجانی، رهاشدگی، استحقاق، اطاعت و بازداری هیجانی) در مادران منجر به بروز علائم اضطرابی در فرزندانشان می‌شود.

واژه‌های کلیدی: رضایت زناشویی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، اضطراب.

مقدمه

اضطراب^۱، هیجان ناخوشایندی است که جزء جدایی‌نایذیر زندگی طبیعی دوران کودکی محسوب می‌شود. میزان متوسط اضطراب دارای عملکرد تنظیمی است اما اضطراب دائم و بیش از حد باعث ناسازگاری، پریشانی و تداخل در تکامل کودک می‌گردد (احمدوند قلعه نو و علیزاده اصلی، ۱۴۰۰). میزان اضطراب در کودکان مقطع ابتدایی زیاد است و سیستم‌های آموزشی در تلاش هستند تا علل آن را شناسایی کنند (کارترا^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). نشانه‌های اضطراب در سنین پیش دبستانی ظاهر شده و خطر مشکلات روانی مداوم را در بر می‌گیرد (مکلین^۳ و همکاران، ۲۰۲۴). حدود نیمی از مشکلات مربوط به سلامت روان از جمله اضطراب قبل از ۱۴ سالگی بروز می‌کند. افزایش میزان اضطراب در گروه سنی کودکان و نوجوانان پیامدهای ناگواری چون حواس پرتی، اختلال در حافظه کوتاه مدت، کاهش کارآمدی پردازش افکار، امتناع از انجام تکالیف شب و اجتناب حضور در مدرسه را دارد (محققی و همکاران، ۱۴۰۰). اختلالات اضطرابی اصطلاحی گسترده است و از دیدگاه اسپنس^۴ و همکاران (۲۰۰۳) اختلالات اضطرابی در سنین کودکی شامل؛ هراس و ترس از فضای باز، اضطراب جدایی، ترس از آسیب فیزیکی، ترس اجتماعی، وسوس فکری عملی و اضطراب عمومی می‌شود. در صورتی که اختلالات اضطرابی در این سنین درمان نشود منجر به انزواج اجتماعی، کمرویی، عصی بودن، اجتناب و کناره‌جویی از فعالیت‌های مناسب سن، مکان‌ها و موقعیت‌های مختلف می‌گردد (میکائیلی منبع و آب‌خیز، ۱۳۹۹).

محیط و جو خانواده نقش بسزایی در بروز و ظهور اختلالات اضطرابی کودکان دارد. از جمله عوامل تأثیرگذار بر جو خانواده، رضایت زناشویی^۵ والدین است. رضایت زناشویی یک مفهوم ذهنی است که معکس کننده وضعیت روانشناختی معايب و مزایای افراد از ازدواج است. افراد زمانی رضایت زناشویی دارند که مزایا بیشتر از معايب باشد (زانگ و لیانگ^۶، ۲۰۲۳). مفهوم رضایت زناشویی ابعاد مختلفی دارد این ابعاد از دیدگاه اولسون^۷ و همکاران (۱۹۸۹) شامل شخصیت، رابطه زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت، رابطه جنسی، ازدواج و فرزندان، اقوام و دوستان و جهت‌گیری مذهبی است (علی‌جان‌زاده و همکاران، ۲۰۲۳). رضایت زناشویی زوجین از مهمترین عواملی است که بر جو خانواده اثرگذار است، بر این اساس پژوهش جین یو^۸ (۲۰۲۳) نشان داد، زمانی که زوجین رابطه گرم و صمیمانه‌ای داشته باشند، فرزندان سازگاری بالاتری دارند و رشد شایستگی‌های اجتماعی در آنان افزایش می‌یابد. کمالی تبریزی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند، زمانی که روابط عاطفی مناسبی در بین زوجین و اعضای خانواده وجود نداشته باشد، کودکان مضطرب‌تر شده و دچار مشکلات رفتاری می‌شوند. انغیل^۹ و همکاران (۲۰۲۱) نیز روابط والدین با یکدیگر را از عوامل تأثیرگذار بر تحول جنبه‌های شناختی، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی کودکان دانستند.

علاوه بر تأثیر رابطه زوجین با یکدیگر، مشکلات سلامت روان والدین به خصوص مادر عاملی است که ارتباط بین سابقه تجربیات منفی دوران کودکی مادر و فرزندپروری منفی بعدی را تقویت می‌کند. طریقه رابطه مادر با فرزند و روش‌های تربیتی که بر می‌گزیند می‌تواند از عواملی چون طرحواره‌های ناسازگار اولیه^{۱۰} تأثیر پذیرد (سوجتا و استرزلکی^{۱۱}، ۲۰۲۳). طرحواره‌های ناسازگار اولیه الگوهای بسیار پایدار متشکل از خاطرات، عواطف، شناخت‌ها و احساسات بدنی در مورد خود و رابطه خود با دیگران است که در دوران کودکی ایجاد می‌شود و تا حد قابل توجهی ناکارآمد هستند و فقط با موقعیت‌های مرتبط با طرحواره خاص فعل می‌شوند که به نوبه خود منجر به تجربیات هیجانی منفی، مشکلات رابطه، پریشانی روانی و اختلالات سلامت روان می‌شوند (ویرا^{۱۲} و همکاران، ۲۰۲۳). طرحواره‌ها در ارتباط با پنج نیاز تحولی شامل؛ نیاز به پیوند و پذیرش، خودگردانی و عملکرد، محدودیت‌های واقع‌بینانه، خودجهتمندی، بیان خویشن و خودانگیختگی به وجود می‌آیند و فرد باید از همان آغاز طی تحول خود این نیازها را در رابطه با والدین و محیط با موفقیت پشت سر گذارد. در صورتی که

1 . Anxiety

2 . Carter

3 . McLellan

4 . Spence

5 . Marital Satisfaction

6 . Olson

7 . Zhang. & Liang

8 . JinYu

9 . Enfeal

10 . First Incompatible Schema

11 . Sójta & Strzelecki

12 . Vieira

این پنج نیاز برآورده نشود از دیدگاه یانگ^۱ (۱۹۸۸) طرحواره‌های ناسازگار ایجاد می‌شوند (قاسمی و همکاران، ۱۴۰۱). یانگ^۲ (۱۹۸۸) طرحواره را براساس ۵ خواسته هیجانی برآورده نشده شامل؛ حوزه بردگی و طرد^۳، خودگردانی و عملکرد مختلف^۴، محدودیت مختلف^۵، هدایت شدن توسط دیگران^۶ و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری^۷ دسته‌بندی کرد.

در این پژوهش، پنج طرحواره، محرومیت هیجانی^۸، رها شدگی^۹، استحقاق^{۱۰}، اطاعت^{۱۱}، بازداری هیجانی^{۱۲} در نظر گرفته شد. طرحواره محرومیت هیجانی مربوط به حوزه طرد و بردگی است. افرادی که در این حوزه طرحواره دارند فاقد این توانایی هستند که دلبتگی اینم و رضایتمندی با سایرین ایجاد کنند و باور آن‌ها این است که درخواست آنان به پایداری، امنیت، مهربانی، عشق و تعلق خاطر برآورده نخواهد شد. خانواده‌های آن‌ها اکثرًا ناپایداری، بدرفتار، خشک و بی احساس، طرد کننده یا گوشه گیر بودند. محرومیت هیجانی از شایع‌ترین طرحواره‌های مربوط به این حوزه و شامل محرومیت محبت^{۱۳} (عدم توجه، همراهی یا عطفوت)، محرومیت همدلی^{۱۴} (درک نشدن، فقدان، توجه به احساسات شخص، فقدان خود افسایی یا درمیان گذاشت احساسات با دیگران) و محرومیت از حمایت^{۱۵} (پشتوانه نداشتن و منبع قدرت، جهتدهی یا راهنمایی نشدن از سمت اطرافیان) است (فدوی‌نیا و خیاطان، ۱۴۰۰). طرحواره رها شدگی، طرحواره‌ای دیگر در حوزه طرد و بردگی است و به معنی بی اعتمادی فرد برای دریافت حمایت و برقراری پیوند است و شامل این احساس است که سایر افراد مهم نمی‌توانند حمایت عاطفی تشویق یا محافظت از فرد را ادامه دهند به این دلیل که آن‌ها از لحاظ هیجانی متزلزل، غیر قابل پیش‌بینی، اعتماد ناپذیر و نامنظم‌اند. طرحواره رهاشدگی به دلیل عدم شکل‌گیری دلبتگی اینم، اضطراب جدایی، دوری مادر از خانواده، واگذاری مراقبت از نوزاد به افراد دیگر و دعوا، درگیری و کشمکش بین والدین به وجود می‌آید (فتحی و همکاران، ۱۴۰۰). سیفی‌زاده آرانی و همکاران (۱۳۹۸) و پیروی و بهرامی (۱۳۹۶) در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسیدند افرادی که طرحواره محرومیت هیجانی و رهاشدگی دارند به دلیل اینکه در دوران کودکی نیازشان به عشق، امنیت و تعلق خاطر برآورده نشده در بزرگسالی در روابط خود دچار تنیش و چالش می‌شوند. بر جعلی و همکاران (۱۳۹۶) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که حیطه طرد و بردگی طرحواره‌های ناسازگار اولیه مادران موجب افزایش اضطراب فرزندانشان می‌شود.

از جمله طرحواره‌ی دیگر مورد بررسی در این پژوهش طرحواره استحقاق- بزرگ‌منشی است که از حیطه خودگردانی و محدودیت مختلف می‌باشد و به معنی ویژگی شخص برای مستقل شدن از خانواده و کارکرد مستقل است. والدین این افراد بسیار حامی گر بودند و یا بندرت از آنان حمایت می‌کردند. افراط یا تغفیر در حمایت از کودک منجر به بروز مشکلاتی در حوزه‌ی خودگردانی می‌شود. طرحواره استحقاق- بزرگ‌منشی معروف‌ترین طرحواره در این حوزه است و به معنی تمایل و تلاش فرد برای برتری، قدرت طلبی و به دست آوردن موقعیت ویژه و خاص است (ایانلوگنجی و همکاران، ۱۳۹۷). نتایج پژوهشی سوجتا و استرزلکی (۲۰۲۳) و زنوبایلن و هیلدبرند^{۱۶} نشان می‌دهد والدینی که این طرحواره را دارند، نیازهای کودکشان به امنیت، ثبات، دیده‌شدن و پذیرفته‌شدن برآورده نمی‌شود و فرزندان این والدین محیط پر تنیشی را تجربه می‌کنند.

طرحواره اطاعت مربوط به حوزه دیگرجهتمندی و هدایت شدن توسط دیگران است که به این معنی است که فرد برای گرفتن تأیید از دیگران و تداوم رابطه عاطفی در پی برآوردن نیازهای دیگران هستند. طرحواره اطاعت به عنوان اولین طرحواره مربوط به این حوزه به دو شکل اطاعت از هیجان‌ها و اطاعت از هیجان‌ها بروز می‌کند. افرادی که این طرحواره را دارند تسلیم کنترل دیگران می‌شوند زیرا بر این باور

- 1 . Young
- 2. Disconnection & Rejection
- 3 . Impaired Autonomy & Performance domain
- 4 . Impaired limits
- 5 . Other-Directedness
- 6 . Overvigilance & Inhibition
- 7 . Emotional Deprivation
- 8 . Abandonment
- 9 . Entitlement
- 10 . Obedience
- 11 . Emotional inhibition
- 12 . Deprivation of nurturance
- 13 . Deprivation of Empathy
- 14 . Deprivation of protection
- 15 . Zonnevijlle & Hildebrand

هستند اگر اطاعت نکنند تنبيه یا رها خواهند شد (صنیعی و همکاران، ۱۳۹۹). حمیدپور و اندوز (۱۳۹۸) به این نتیجه رسیدند افرادی که طرحواره اطاعت دارند دچار افزایش خشم و رفتارهای طغیان گرایانه و علائم روان‌تنی می‌شوند. طرحواره بازداری هیجانی از حوزه گوش به زنگی بیش از حد است. افرادی که در این حوزه طرحواره دارند احساسات و تکانه‌های خود انگیخته را واپس‌زنی می‌کنند. بازداری هیجانی از معروف‌ترین طرحواره‌های این حوزه است که به معنی تمایل به سرکوب هیجانات و بازداری است. بر این اساس افرادی که بازداری هیجانی دارند تمایلی به صحبت درباره هیجاناتشان ندارد و احساسات خود را کنترل می‌کنند زیرا می‌ترسند اگر هیجاناتشان را ابراز کنند نمی‌توانند آن را کنترل کنند (حمیدی هشجین و همکاران، ۱۴۰۲). زارع سلطانی و قمری (۱۳۹۵) به این نتیجه رسیدند که طرحواره بازداری هیجانی مادران با اضطراب آشکار و پنهان فرزندانشان رابطه مثبت و معناداری دارد. کشوری و همکاران (۱۳۹۹) و تیم^۱ (۲۰۱۰) نیز در پژوهش خود دریافتند که طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد، دیگر جهتمندی، گوش به زنگی و بازداری با کم شدم گرمی و صمیمت مادر و اضطراب فرزندان در ارتباط است.

در باب اهمیت و ضرورت پژوهش باید گفت، بسیاری از دانش‌آموزان در مدرسه، علائم اضطرابی دارند، بالا رفتن علائم اضطرابی در دانش‌آموزان می‌تواند پیامدهای مهم و پایداری برای فرد داشته باشد که اغلب منجر به نارسایی‌های مهمی در کنشوری تحصیلی و اجتماعی می‌شود. این مسئله در نهایت منجر به اجتناب از انجام فعالیت‌های متناسب با سن می‌شوند و خطر آسیب‌ها و اختلالات روانی را به همراه دارد (حسن‌زاده اول و همکاران، ۱۳۹۹). مهمترین دلیل وجود اضطراب در کودکان مربوط به محیط و جو خانواده است. برای بررسی ریشه‌ای این علائم، لازم است خانواده که رکن اصلی آن والدین هستند، بررسی شوند. رابطه مثبت والدین با یکدیگر نشان‌دهنده رضایتمندی زناشویی است که این مسئله منجر به این می‌شود که بر روی رابطه والد با فرزند اثرگذار باشد زیرا روابط والد و فرزند نه ایستا و نه یک طرفه است، بلکه مبادله‌ای پیوسته است که در آن والدین و فرزند هر دو بر روی دیگری عمل می‌کنند. به همین ترتیب، رشد شایستگی اجتماعی در دوران کودکی بیانگر تعاملات متقابل و مداوم والدین و فرزندان است که متقابلاً بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند (جین‌یو، ۲۰۲۳). همچنین طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین از جمله عوامل دیگری است که باید مد نظر قرار گیرد. زیرا تجربیات نامطلوب اولیه و آسیب‌شناسنای روانی، موجب می‌شود که الگوهای تفکر شناختی و حتی اختلالات روانی از والدین به فرزندانشان منتقل شود (آلافتار و اوزر، ۲۰۲۲). جنبه نوآوری این پژوهش استفاده از دو نمونه والد و فرزند و تمرکز بر روی پنج طرحواره؛ محرومیت هیجانی، رهاشدگی، استحقاق، اطاعت و بازداری هیجانی والدین و تأثیر آن بر روی اضطراب دانش‌آموزان است. لذا هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی اضطراب دانش‌آموزان براساس رضایتمندی زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه والدین بود.

روش

روش این پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی پایه دوم تا ششم ناحیه ۱ و ۲ شهرستان یزد در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ و مادرانشان بودند که تعداد آنان براساس آمار آموزش و پرورش یزد ۸۲۵۰۰ نفر بود که براساس جدول مورگان ۳۸۴ نفر به روش نمونه‌گیری خوش‌های چند مرحله‌ای تصادفی انتخاب شدند. معیارهای ورود در این پژوهش، اشتغال به تحصیل در مقطع ابتدایی پایه دوم تا ششم، داشتن علائم اضطرابی و رضایت کامل در شرکت در پژوهش بود و معیار خروج عدم رضایت برای شرکت در پژوهش و عدم پاسخ‌گویی به بیش از ۵ درصد سوالات پرسشنامه بود. ملاحظات اخلاقی این پژوهش شامل، اختیاری بودن در مشارکت و تکمیل پرسشنامه‌ها، اصل رازداری و محترمانه نگهداشتن اطلاعات دانش‌آموزان بود. سپس دانش‌آموزان پرسشنامه اضطراب اسپنس و مادرانشان پرسشنامه رضایت زناشویی انبیج و طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ را تکمیل کردند. داده‌ها با استفاده از نرم افزار spss نسخه ۲۶ و آزمون همبستگی و رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

ابزار سنجش

پرسشنامه اضطراب کودکان اسپنس^۲ (SCAS): این پرسشنامه توسط اسپنس و همکاران (۲۰۰۳) ساخته شد که به سنجش اضطراب در سنین ۸ تا ۱۵ سال می‌پردازد و دارای شش مؤلفه‌ی؛ هراس و ترس از فضای باز، اضطراب جدایی، ترس از آسیب فیزیکی،

1 . Thimm

2 . Alafart & Uzer

3 . Spence Children Anxiety Scale (SCAS)

ترس اجتماعی، وسوس فکری عملی و اضطراب عمومی است. این پرسشنامه دارای ۴۵ سوال است که ۳۸ سوال آن نمره‌گذاری می‌شود و جواب هر سوال به صورت لیکرت چهار درجه‌ای از هرگز تا همیشه می‌باشد. اسپنس و همکاران (۲۰۰۳) پایابی این مقیاس را با آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش کردند. دایرکتر و سرین^۱ (۲۰۱۷) به منظور بررسی روایی از تحلیل عامل اکتشافی استفاده کردند به همین ترتیب، با بررسی رابطه بین نمرات اضطراب کل و نمرات مقیاس اضطراب حالت-صفت اسپیلبرگ (STAI)، مشاهده شد که بین مقیاس اضطراب حالت-صفت اسپیلبرگ (STAI) و اسپنس رابطه متوسط و معنی‌داری (۰/۱۳۹) وجود دارد. فتحی آشتیانی (۱۳۸۸) جهت احراز روایی این پرسشنامه، از روایی همگرا با مقیاس تجدید نظر شده مانیفست کودکان، استفاده کرد که دارای همبستگی ۰/۷۱ و پایابی آن با ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش ضرغامی و همکاران (۱۳۹۴) به دست آمد. آلفای کرونباخ در این پژوهش ۰/۸۱ بود.

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ^۲ (ENRICH): این پرسشنامه توسط اولسون و همکاران (۱۹۸۹) تدوین گردید. نسخه اصلی این پرسشنامه ۱۱۵ سوال دارد که شامل ۱۲ خرده مقیاس است. اما سلیمانی (۱۳۷۳) در پژوهشی تحت عنوان «بررسی تأثیر تفکرات غیر منطقی بر اساس رویکرد شناختی بر نارضایتی زناشویی» فرم کوتاهی از این پرسشنامه را تهیه کرد که دارای ۴۷ سوال و ۹ خرده مقیاس؛ موضوعات شخصیتی، رابطه زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های مربوط به اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و فرزندان، اقوام و دوستان و جهت گیری مذهبی بود. شیوه نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً موافق (نمره: ۵) تا کاملاً مخالف (نمره: ۱) است. دامنه امتیازات این پرسشنامه بین ۴۷ تا ۱۴۷ است. نمره بین ۴۷ تا ۹۴ نشان دهنده رضایت زناشویی پایین، نمره ۹۴ تا ۱۴۱، رضابت زناشویی متوسط و نمره بالاتر از ۱۴۱ نشان دهنده رضایت زناشویی بالا است. این پرسشنامه توسط فاورز^۳ و السون (۱۹۸۹) بر روی ۱۲۵۵ زوج انجام شد که روایی محتوای ۰/۷۳ و آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمد. در ایران عرب علیدوستی و همکاران (۱۳۹۴) به منظور بررسی روایی همگرا از پرسشنامه رضایت زناشویی کانزاس^۴ (۱۹۸۶) و پرسشنامه کوتاه شده ده سوالی انریچ (۱۹۹۳) استفاده کردند که همبستگی ۰/۸۲ و ۰/۳۲ به دست آمد و پایابی آن را از طریق آلفای کرونباخ، ۰/۷۴ به دست آوردند. آلفای کرونباخ در این پژوهش ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ^۵ (YSQ-SF): این پرسشنامه توسط یانگ (۱۹۸۸) ساخته شد که فرم بلند آن دارای ۲۰۵ سوال است. در این پژوهش از فرم کوتاه ۷۵ سوالی که دارای طیف لیکرت ۶ درجه‌ای (کاملاً غلط تا کاملاً درست) است، استفاده گردید که یانگ آن را از روی فرم بلند ساخته است و دارای ۱۵ طرحواره ناسازگار اولیه شامل؛ طرحواره‌های محرومیت هیجانی، رهاشدگی/بی ثباتی، بی اعتمادی/بدرفتاری، ازوای اجتماعی/بیگانگی، نقص/شرم، شکست، وابستگی/بی کفايتی، آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری، گرفتاری/خویشتن تحول یافته، اطاعت، ایثارگری، بازداری هیجانی، معیارهای سرخтанه، استحقاق/بزرگمنشی و خویشتن‌داری/خودانضباطی ناکافی است. به دلیل تعداد زیاد سوالات و احتمال عدم پاسخگویی افراد نمونه در این پژوهش ۵ طرحواره؛ محرومیت هیجانی (سوالات: ۱ تا ۵)، رها شدگی/بی ثباتی (سوالات ۶ تا ۱۰)، اطاعت (سوالات ۴۶ تا ۵۰)، بازداری هیجانی (سوالات ۵۶ تا ۶۰) و استحقاق/بزرگمنشی (سوالات ۶۶ تا ۷۰) مورد بررسی قرار گرفت. شیوه نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس لیکرت ۶ درجه‌ای از کاملاً غلط (نمره: ۱) تا کاملاً درست (نمره: ۶) است. هر طرحواره شامل ۵ سوال است و نمره بالا در یک خرده مقیاس معین احتمال وجود یک طرحواره غیرانطباقی را برای آن فرد دارد. این پرسشنامه با پرسشنامه روانشناختی پریشانی روانشناختی کسلر و همکاران (۲۰۰۲) همبستگی بالای دارد که نتایج آن به ترتیب ۰/۴۵ و ۰/۵۶ و ۰/۶۰ به بود (پیلکینگتون^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). پایابی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ در پژوهش بچ^۷ و همکاران (۲۰۱۸) ۰/۹۶ بود. روایی همزمان این پرسشنامه با پرسشنامه نگرش‌های ناکارآمد در پژوهش غیاثی (۱۳۸۸) ۰/۶۵ گزارش شد و همچنین آلفای کرونباخ آن در پژوهش قهرمانی و همکاران (۱۴۰۱) ۰/۹۲ بود. آلفای کرونباخ برای طرحواره‌های محرومیت هیجانی، رها شدگی/بی ثباتی، اطاعت، بازداری هیجانی و استحقاق/بزرگمنشی به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۷۸، ۰/۷۳، ۰/۸۶ و ۰/۷۵ به دست آمد.

1 . Direktor & Serin

2 . The Enrich Marital Satisfaction scale(ENRICH)

3 . Fowers

4 . Kansas

5 . Young Schema Questionnaire Short Form (YSQ SF)

6 . Pilkinson

7 . Bach

یافته‌ها

در پژوهش حاضر تعداد ۳۸۴ نفر از دانش‌آموزان پایه دوم، سوم، چهارم، پنجم و ششم ابتدایی شرکت داشتند که از این تعداد ۱۵/۲ درصد پایه دوم، ۱۷/۳ درصد پایه سوم، ۲۰/۳ درصد پایه چهارم و ۲۲/۴ درصد پایه پنجم و ۲۴/۸ درصد پایه ششم بودند. میانگین سنی دانش‌آموزان برابر ۱۰ و با انحراف استاندارد ۲/۳۸ بود. میانگین سنی مادران ۳۵/۴۳ با انحراف استاندارد ۶/۳۳ بود. از این تعداد ۶/۵ درصد زیردیپلم، ۲۳/۲ درصد فوق دیپلم، ۲۰/۱ درصد فوق دیپلم، ۴۳/۵ درصد لیسانس و ۶/۸ درصد فوق لیسانس بودند. جدول ۱ ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱. ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱-اضطراب							
۲-رضایت زناشویی	-۰/۸۲**						
۳-رهاشدگی	۰/۸۰**						
۴-محرومیت عاطفی	۰/۶۶**						
۵-بازداری هیجانی	۰/۶۸**						
۶-استحقاق	۰/۷۶**						
۷-اطلاعت	۰/۸۱**						
میانگین	۳۹/۶۴						
انحراف معیار	۵۷/۶۴						
کجی	۹/۱۵						
کشیدگی	۰/۱۳						
P < .۰/۰۵	**P < .۰/۰۱						

همانگونه که در جدول (۱) مشاهده می‌شود بین اضطراب با رضایت زناشویی ($r = -0.82$) رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به طوری که با کاهش یافتن اضطراب میزان رضایت زناشویی، افزایش پیدا می‌کند. همچنین بین اضطراب با طرحواره ناسازگار رهاشدگی ($r = 0.80$)، محرومیت هیجانی ($r = 0.66$)، بازداری هیجانی ($r = 0.68$)، استحقاق ($r = 0.76$)، اطلاعت ($r = 0.81$) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. به طوری که با افزایش یافتن میزان هر یک از این متغیرها، میزان اضطراب نیز افزایش پیدا می‌کند.

برای تعیین سهم متغیرهای مورد بررسی از روش تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. در ابتدا به بررسی نتایج پیش‌فرضها پرداخته شد. جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کجی و کشیدگی استفاده شد. از آنجا که میزان کجی و کشیدگی داده‌ها در صورت بودن در رنج $+2$ و -2 مطلوب است، نتایج نشان داد که توزیع متغیرهای پژوهش در بین آزمودنی‌ها نرمال است. همینطور نتایج آزمون دوربین-واتسون نشان داد که میزان آن برابر با ($2/26$) بود که حاکی از نرمال بودن داده‌ها دارد، به منظور استقلال خطاهای چندگانه با استفاده از آمارهای $DW = 2/26$ استفاده شد که نتایج نشان از برقراری این مفروضه بود. همچنین مفروضه هم خطی چندگانه با استفاده از آمارهای تلرانس و عامل تورم واریانس مورد بررسی قرار گرفت که نتایج نشان داد هیچ کدام از مقادیر تلرانس بالاتر از ۱ و هیچ‌کدام از مقادیر تورم واریانس بالاتر از ۱۰ نبوده که نشان از برقراری این مفروضه است ($Tolerance < 0.90$ و $VIF < 2/50$). در نتیجه امکان استفاده از رگرسیون پذیرفته می‌شود و جدول (۲) خلاصه مدل و نتایج رگرسیون چندگانه را نشان می‌دهد.

جدول ۲- نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی اضطراب بر اساس رضایت زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه

متغیر	برآورد اثر	برآورد	خطای	معیار	برآورده شده	استاندارد	مقدار	ضرایب غیر استاندارد	
								F	R ²
مقدار ثابت	۵/۶۰	۱/۲۲						۰/۰۰۱	۴/۵۸
رها شدگی	۱/۱۴	۰/۰۹	۰/۳۰	۰/۳۰	۱۳/۱۶	۰/۰۰۱			

۷۳۳/۱۹	۰/۹۰۷	۰/۹۵۲	۰/۰۰۱	۸/۷۷	۰/۱۹	۰/۰۹	۰/۷۵	محرومیت هیجانی
			۰/۰۰۱	۱۰/۹۲	۰/۲۳	۰/۰۸	۰/۸۶	بازداری هیجانی
			۰/۰۰۱	۹/۵۴	۰/۲۲	۰/۰۹	۰/۸۱	استحقاق
			۰/۰۰۱	۱۱/۶۸	۰/۲۸	۰/۰۸	۰/۹۰	اطاعت
			۰/۰۰۱	-۸/۰۸	-۲/۰۳	۱/۰۱	-۸/۱۴	رضایت زناشویی

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که در متغیر طرحواره های ناسازگار اولیه رهاشدگی ($P=0.001$)، محرومیت هیجانی ($P=0.019$)، بازداری هیجانی ($P=0.023$)، استحقاق ($P=0.001$)، اطاعت ($P=0.028$)،
معنادار قادر به پیش بینی اضطراب بودند و رضایت زناشویی ($P=0.001$)،
به طور منفی قادر به پیش بینی اضطراب بود. همچنین ترکیب تمامی متغیرها با یکدیگر 90% درصد اضطراب را پیش بینی کردند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر پیش بینی اضطراب دانش آموزان بر اساس رضایتمندی زناشویی و طرحواره های ناسازگار اولیه والدین بود. یافته های پژوهشی نشان داد که رضایت زناشویی والدین، اضطراب دانش آموزان را پیش بینی می کند. این یافته ها با نتایج جین یو (۲۰۲۳)، کمالی تریزی و همکاران (۱۴۰۲) و انگلیل و همکاران (۲۰۲۱) همسو بود. در تبیین این یافته باید بیان کرد، روحیتی که از ازدواج خود راضی هستند ممکن است محیط خود را به گونه ای شکل دهند که رضایت زناشویی بیشتری ایجاد کند، که این به نوبه خود باعث می شود که هم خود و هم شریکشان به مرور زمان از ازدواج خود رضایت بیشتری داشته باشند. بنابراین، زمانی که زوجین رضایت زناشویی بالاتری دارند، گرم و صمیمانه با هم رفتار می کنند که این مسئله بر روی فرزندپروری آنان اثرگذاشته و محیط امنی برای رشد کودک فراهم می شود و شایستگی های اجتماعی در فرزندان افزایش می پاید (جین یو، ۲۰۲۳).

با توجه به اینکه در این پژوهش پنج طرحواره محرومیت هیجانی، رهاشدگی، اطاعت، استحقاق-بزرگمنشی، بازداری هیجانی در نظر گرفته شد. نتایج نشان داد که طرحواره‌های محرومیت هیجانی و رها شدگی والدین که مربوط به حوزه طرد و بریدگی است، اضطراب دانشآموزان را پیش‌بینی می‌کند. این یافته با نتایج پژوهش سیفی‌زاده آرانی و همکاران (۱۳۹۸)، هادی و همکاران (۱۳۹۶) و برجعلی و همکاران (۱۳۹۶) همسو بود. در تبیین این یافته باید بیان کرد، افرادی که طرحواره‌های حوزه بریدگی و طرد دارند به دلیل اینکه نیاز آنان به ثبات، امنیت و عشق تأمین نشده است در بزرگسالی در روابط خود دچار مشکل می‌شوند و از روابط میان فردی نزدیک اجتناب می‌کنند (برجعلی و همکاران، ۱۳۹۶). مادرانی که طرحواره محرومیت هیجانی دارند به دلیل عدم تجربه حمایت‌های عاطفی، همدلی و محبت از طریق والدین خود نمی‌توانند نیاز به پیوند و پذیرش نسبت به فرزندان خود داشته باشند. علاوه بر این مادرانی که طرحواره رهاشدگی دارند به دلیل اینکه دلبستگی ایمن در آنان شکل نگرفته است و تجربه رها شدن از طرف والدین در سنین رشد را تجربه کرده‌اند، اضطراب را به فرزندان خود انتقال می‌دهند (آلاقفار و اوزر، ۲۰۲۲).

طرحواره اطاعت والدین پیش‌بینی کننده اضطراب دانش‌آموزان است. این یافته با نتایج پژوهش کشوری و همکاران (۱۳۹۹)، حمیدپور و اندوز (۱۳۹۸) و تیم (۲۰۱۰) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که افرادی با طرحواره اطاعت به دلیل اینکه تسلیم خواسته دیگران هستند، به دلیل ترس از رها شدن یا تنبیه شدن دچار تنفس و اضطراب درونی می‌شوند. زمانی که مادران، دارای طرحواره اطاعت باشند با بروز رفتارهای غغیان گرایانه، تنفس و اضطرابی که به دلیل اطاعت از فرامین دیگران دچار شده‌اند را به فرزندان خود انتقال می‌دهند (حمیدپور و اندوز، ۱۳۹۸).

نتایج پژوهشی نشان می‌دهد که طرحواره استحقاق/ بزرگمنشی والدین پیش‌بینی کننده اضطراب دانش‌آموزان است. این یافته با نتایج پژوهش سوجتا و استرزلکی (۲۰۲۳) و زونوایلن و هیلدرند (۲۰۱۸) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که والدینی که طرحواره‌های استحقاق/ بزرگمنشی دارند ممکن است در قبول مسئولیت کودک دچار مشکل شوند، محیطی آشفته و غیرقابل پیش‌بینی ایجاد کنند، خودمحوری، خودخواهی و پرخاشگری نشان دهند. در نتیجه، نیازهای کودک به امنیت، ثبات، قابل پیش‌بینی بودن و قابل

درک بودن محیط اطراف و همچنین تمايل به در نظر گرفتن، دیده شدن و پذيرفته شدن، نمي تواند به اندازه کافی برآورده شود (زنوایلن و هیلبدبرند، ۲۰۱۸).

طرحواره بازداری هیجانی والدین پیش‌بینی کننده اضطراب دانش‌آموزان است. اين يافته با نتایج پژوهش کشوری و همکاران (۱۳۹۹)، زارع سلطانی و قمری (۱۳۹۵) و تیم (۲۰۱۰) همسو است. مادرانی که دارای طرحواره‌ی بازداری هیجانی هستند براساس قوانین خشک و انعطاف ناپذیری که از کودکی آموخته‌اند با فرزندان خود رفتار می‌کنند و به عقلانی رفتار کردن بدون توجه به هیجانات خود تأکید دارند و به ابراز عقیده، روابط صمیمی و بیان احساسات فرزندان توجهی نمی‌کنند. مادران دارای طرحواره بازداری هیجانی محیط نایمن و پر استرس برای فرزندشان فراهم می‌کنند و فرزندان اين مادران در موقعیت‌های پر استرس، بیشتر از پیش چار اضطراب می‌شوند (زارع سلطانی و قمری، ۱۳۹۵).

به طور کلی نتایج نشان می‌دهد، زمانی که مادر طرحواره‌های ناسازگار اولیه دارد به دلیل تجربیات نامطلوب دوران کودکی که داشته مانند بدرفتاری و برطرف نشدن نیازهای اصلی می‌تواند آن را به فرزندان خود انتقال دهد. این نتایج با پژوهش آافتار و اوزر (۲۰۲۲) همسو و با پژوهش غمخوار و همکاران (۲۰۱۴) ناهمسو است آنان به این نتیجه رسیدند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه مادر به طور کلی پیش‌بینی کننده ضعیف علائم اضطرابی کودک است.

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که متغیرهای پژوهش ۹۰/۷ درصد اضطراب دانش‌آموزان را پیش‌بینی کردند. يافته‌های اين پژوهش اطلاعات مهمی هم برای والدین و هم برای مشاوران، روانشناسان و مسئولین مدرسه دارد. توجه به جنبه‌های کاربردی پژوهش نیز از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. در این راستا مشاوران مدرسه با آگاسازی والدین از تأثیر رضایت زناشویی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه‌شان بر اضطراب دانش‌آموزان سعی کنند با بهبود رابطه خود با همسرشان و خودشناسی و طرحواره‌درمانی، محیط این‌تری را برای فرزندانشان فراهم کنند. از جمله محدودیت‌های این پژوهش استفاده از پرسشنامه بود لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی علاوه بر پرسشنامه از مصاحبه هم استفاده شود. اجرای این پژوهش تنها بر روی دانش‌آموزان پایه دوم تا ششم مقطع ابتدایی شهرستان یزد بود که نمی‌توان آن را با توجه به تفاوت‌های فرهنگی اجتماعی به کل کشور تعیین کرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود این پژوهش بر روی موقوفیت قومیت‌های آنان اثرگذار است. کارگاه‌های آموزشی ذهن‌آگاهی و تن‌آگاهی به منظور کاهش علائم اضطرابی و کارگاه‌های مهارت‌های مدیریت استرس در مدارس اجرا شود. با توجه به نقش والدین بر روی علائم اضطرابی فرزندان، کارگاه‌های طرحواره درمانی و بهبود رضایت زناشویی در مدارس اجرا گردد.

منابع

- احمدوند قلعه نو، م.، و علیزاده اصلی، ا. (۱۴۰۰). تأثیر واقعیت مجازی بر کاهش میزان اضطراب کودکان دیستانی، مجله پژوهش‌های معاصر در علوم و تحقیقات. (۲)، ۵۶-۸۳. <https://ensani.ir/file/download/article/1612091520-10230-17-6.pdf>.
- اینانلوگنجی، س.، منیرپور، ن.، و ضرغامی حاجی، م. (۱۳۹۷). مدل سازگاری زناشویی براساس سبک‌های فرزندپروری با نقش میانجی طرحواره حوزه طرد/بریدگی و راهبردهای مقابله‌ای، نشریه مطالعات ناتوانی. (۶۷)، ۱-۸. URL: <http://jdisabilstud.org/article-1-1168-fa.html>.
- برجعلى، م.، مدبیگی، ز.، و گلشنی، ف. (۱۳۹۶). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلیستگی مادران با اختلالات اضطرابی دانش‌آموزان، فصلنامه خانواده و پژوهش. (۱۴)، ۴۸-۳۱. URL: <http://qjfr.ir/article-1-301-fa.html>.
- پیروی، م.، و بهرامی، م. (۱۳۹۶). بررسی رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه زوجین و سازگاری زناشویی در دانشجویان متأهل واحد علوم تحقیقات تهران، نشریه: رویش روانشناسی. (۱۶)، ۱۵۸-۱۳۱. URL: <http://frooyesh.ir/article-1-331-fa.html>.
- حسن‌زاده اول، م.، مشهدی، ع.، بیگلی، ا.، و یزدی، س. (۱۳۹۹). شیوع اختلال‌های اضطرابی در کودکان پایه اول دبستان شهر ملایر و ارتباط آن با نارسانظم‌جویی هیجانی، مجله علمی پژوهان. (۱۶)، ۶۰-۵۳. URL: <https://doi.org/10.29252/psj.18.3.53>.
- حمیدی هشجین، ز.، پیمانی، ج.، و کراسکیان موجماری، آ. (۱۴۰۲). نقش تاب آوری و بازداری هیجانی در بهبادی روانی نوجوانان دختر بی سربرست، فصلنامه سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت. (۲)، ۳۴۱-۳۳۶. URL: https://www.islamilife.com/article_184604.html.
- زارع سلطانی، ا.، و قمری، م. (۱۳۹۵). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه مادران با اضطراب آشکار و پنهان دانش‌آموزان دختر ابتدایی، فصلنامه زن و مطالعات خانواده. (۹)، ۶۲-۳۳. URL: <https://sanad.iau.ir/Journal/jwsf/Article/955022>.

- سیفی‌زاده آرانی، ح، زارعی محمودآبادی، ح، و بخشایش، ع. (۱۳۹۸). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازگاری زناشویی با واسطه گری ترس از صمیمت در متأهلین، خانواده پژوهی. ۱۵، ۴۶۷-۴۸۶. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97783.html
- صنیعی، س، بنکداری، ن، و شایگان منش، ز. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش زبان بدن بر طرحواره‌های اطاعت و بازداری هیجانی دانشجویان، مجله بین المللی پژوهش ملل. ۵، ۱۴۲-۱۶۰. <https://ensani.ir/file/download/article/1607421734-10056-56-7.pdf>
- ضرغامی، ف، جیدری نسب، ل، شعیری، م، و شهریور، ز. (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی درمان شناختی رفتاری مبتنی بر برنامه "Coping Cat" در کاهش اضطراب کودکان ۸-۱۰ ساله مبتلا به اضطراب، *فصلنامه مطالعات روانشناسی* بالینی. ۱۹، ۲۰۲-۱۸۴. https://jcps.atu.ac.ir/article_1514.html?lang=en
- عرب علیدوستی، ع، نخعی، ن، و خانجانی، ن. (۱۳۸۴). پایانی و روایی پرسشنامه‌های رضایت زناشویی کانزاس و انریج کوتاه شده به زبان فارسی، نشریه بهداشت و توسعه. ۴، ۱۶۸-۱۵۸. https://jhad.kmu.ac.ir/article_91375_6741ab3b21dfed36ea62dbc37e513806.pdf
- غیاثی، م، مولوی، ح، نشاط دوست، م، و صلوتی، م. (۱۳۸۸). بررسی ساختار عاملی پرسشنامه طرحواره‌ی یانگ (نسخه سوم فرم کوتاه) در شهر تهران، *مجله دستاوردهای روانشناسی*. ۴، ۹۴-۱۱۸. https://psychac.scu.ac.ir/article_11692.html
- فتحی آشتیانی، ع. (۱۳۸۸). آزمون‌های روانشناسی، ارزشیابی شخصیت و سلامت روان، انتشارات بعثت.
- فتحی، ک، شیرمردی، س، ماهار، ز، و کرابی، ا. (۱۴۰۰). پیش‌بینی اضطراب بیماری کرونای براساس طرحواره‌های ناسازگار رهاسدگی، آسیب پذیری URL: http://rjms.iums.ac.ir/article_25-16_21
- فدوی نیا، پ، و خیاطان، ف. (۱۴۰۰). اثربخشی طرحواره درمانی بر محرومیت هیجانی، اضطراب، افسردگی و استرس در زنان مبتلا به سو‌هاضمه عملکردی شهر اصفهان، ندیشه و رفتار در روانشناسی بالینی. ۱۶، ۵۹-۳۴. <https://sanad.iau.ir/Journal/jtcp/Article/1118229>
- قاسمی، ک، الهی، ط، و یوسفی افراشته، م. (۱۴۰۱). نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه (محرومیت هیجانی، رهاسدگی ای بی ثباتی و بی اعتمادی / بد رفتاری) در تعهد زناشویی با واسطه گری نقش‌های جنسیتی، پژوهش‌های روانشناسی بالینی و مشاوره. ۱۲، ۷-۲۱. <https://doi.org/10.22067/TPCCP.2022.75842.1266>
- قهرمانی، س، حسین‌زاده تقوی، م، و ذاکری پور، غ. (۱۴۰۱). اثربخشی گروه درمانی شناختی رفتاری بر اضطراب و تعدیل طرحواره‌های ناسازگار اولیه در دانش آموzan دوره متوسطه، رویش روانشناسی. ۱۱، ۹-۱۰۴. <http://frooyesh.ir/article-1-4059-fa.html>
- کشوری، ف، کربلایی محمد میگوئی، ا، رضابخش، ح، و پاشنگ، س. (۱۳۹۹). پیش‌بینی اضطراب دختران نوجوان براساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه مادران با میانجی گری تمایزیافتنی خود و طرحواره‌های ناسازگار اولیه دختران، *فصلنامه پژوهش‌های کاربردی روانشناسی*. ۱۱، ۷-۱۱۲. <https://doi.org/10.22059/JAPR.2021.305503.643564>
- کمالی تبریزی، پ، ملکی پیریازاری، م، و سبزه آرای لنگرودی، م. (۱۴۰۲). مدل‌علی رابطه جو عاطفی خانواده و مشکلات رفتاری کودکان پیش دبستانی با میانجی گری حمایت اجتماعی، رویش روانشناسی. ۱۲، ۸-۱۷۲. <http://frooyesh.ir/article-1-4309-fa.html>
- محققی، م، پورمحمد رضای تجریشی، م، شهشهانی‌پور، س، موللی، گ، و واحدی، م. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش جرأت ورزی بر نشانه‌ها اضطراب کودکان دچار اختلال یادگیری خاص در سنین مدرسه، *فصلنامه توانبخشی*. ۲۲، ۴-۴۲۹. <https://doi.org/10.32598/RJ.22.4.487.15>
- میکائیلی منبع، ش، و آب‌خیز، ف. (۱۳۹۹). بررسی ویژگی‌های روانسنجی سنجه‌ی اضطراب کودکان و نوجوانان بر اساس DSM-5، نشریه روانشناسی بالینی. ۱۲، ۴۹-۶۲. <https://doi.org/10.22075/jco.2021.20605.1899>
- ویشار، م، کلوسکو، ز، و یانگ، ج، طرحواره درمانی (راهنمای کاربردی برای متخصصان بالینی)، ترجمه: حمید پور، ح و اندوز، ز. (۱۳۹۸). ناشران: ارجمند، نسل فدا.
- Alaftar, I. & Uzer, T. (2022). Understanding intergenerational transmission of early maladaptive schemas from a memory perspective: Moderating role of overgeneral memory on adverse experiences, *Child Abuse & Neglect*. 127, 105539. <https://doi.org/10.1016/j.chabu.2022.105539>
- Alijanzadeh, M., Bahrami, N., Jafari, E., Noori, M., Miri, F., Joftyar, M., Griffiths, M., & Alimoradi, Z. (2023). Iranian women's attitude toward childbearing and its' association with generalized trust, social support, marital satisfaction and governmental childbearing incentives, *Journal of National Library of Medicine*. 9(5), 16162. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16162>.
- Bach, B., Lockwood, G., & Young, J. E. (2018). A new look at the schema therapy model: organization and role of early maladaptive schemas. *Cognitive behaviour therapy*, 47(4), 328-349. <https://doi.org/10.1080/16506073.2017.141056>
- Direktor, C. & Serin, N. (2017). Psychometric Properties of Spence Children's Anxiety Scale (SCAS), EURASIA J Math Sci Tech Ed. 13(10):6725-6736. <https://doi.org/10.12973/ejmste/78194>
- Carter, S., Andersen, C., Abawi, L-A. (2023). In Sync: Inclusive school communities supporting students with anxiety, *Heliyon*, 9, e16447. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16447>

Predicting Students' Anxiety Based on Marital Satisfaction and Parents' Early Maladaptive Schemas

- Enfeal, N., Omidvar, B., Mohammad, Z. (2021). Predicting borderline personality traits based on childhood trauma and family emotional climate in drug addicts. *Journal of Scientific Researchers*. 19(3), 11 -1. <https://doi.org/10.52547/psj.19.3.1>
- Fowers BJ, Oslan DM. (1986). Predicting marital success with prepare: a predictive validity study. *J Marital Fam Ther*. 12(4): 403-13. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1986.tb00673.x>
- Ghamkhar Fard, Z., Schneider, S., Hudson, J.L., Habibi, M., Pooravari, M., & Hiji Heidari, Z. (2014). Early maladaptive schemas as predictors of child anxiety: The role of child and mother schemas. *International Journal of Applied Behavioral Sciences*, 1(2) 9 -18. <https://doi.org/10.22037/ijabs.v1i2.7564>
- Jin Yu, J. (2023). Marital Satisfaction And parental warmth in predicting children's peer social competence, *Journal of Applied Developmental Psychology*. 85, 101499. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2022.101499>
- McLellan, L., Woon, S., Hudson, J., Lyneham, H., Karin, E., & Rapee, R. (2024). Treating child anxiety using family-based internet delivered cognitive behavior therapy with brief therapist guidance: A randomized controlled trial, *Journal of Anxiety Disorders*. 101, 102802. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2023.102802>
- Pilkington, P. D., Bishop, A., & Younan, R. (2021). Adverse childhood experiences and early maladaptive schemas inadulthood: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 28(3), 569-584. <https://doi.org/10.1002/cpp.2533>
- Sójta, K. & Strzelecki, D. (2023). Early Maladaptive Schemas and Their Impact on Parenting: Do Dysfunctional Schemas Pass Generationally?—A Systematic Review, *Journal of National Library of Medicine*. 12(4), 1263. <https://doi.org/10.3390/jcm12041263>
- Spence, S. H., Barrett, P. M., & Turner, C. M. (2003). Psychometric properties of the Spence Children's Anxiety Scale with young adolescents. *Journal of Anxiety Disorders*. 17, 605–625. [https://doi.org/10.1016/S0887-6185\(02\)00236-0](https://doi.org/10.1016/S0887-6185(02)00236-0)
- Thimm, J. C. (2010). Mediation of early maladaptive schemas between perceptions of parental rearing style and personality disorder symptoms, *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 41, 52-59. <https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2009.10.001>
- Vieira, C., Kuss, D., & Griffiths, M. (2023). Early maladaptive schemas and behavioral addictions: A systematic literature review, *Clin Psychol Rev*. 105, 102340. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2023.102340.appdev>.
- Zhang, CH. & Liang, Y. (2023). The Impact of Education Level on Marital Satisfaction: Evidence from China, *SocialSciences & Humanities*. Zhang, Cheng and Liang, Yanan, The Impact of Education Level on Marital Satisfaction: Evidence from China. Available at SSRN. 7(1):100487. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.1000487>
- Zonnevijlle M., Hildebrand M. (2018). Like parent, like child? Exploring the association between early maladaptive schemas of adolescents involved with Child Protective Services and their parents. *Child Fam*. 24,190–200. <https://doi.org/10.1111/cfs.12602>